

Raport 2023 - ekologia i usługi komunalne

Do priorytetowych obszarów działań realizowanych na terenie Dzierżonowa z zakresu ochrony środowiska należą przedsięwzięcia w obszarze gospodarki wodno-ściekowej, zanieczyszczenia powietrza, gospodarki odpadami komunalnymi oraz zieleni miejskiej i miejsc aktywnego wypoczynku.

Inwestycje i działania pozainwestycyjne realizowane w tych obszarach mają na celu eliminowanie lub ograniczanie negatywnego wpływu funkcjonowania miasta na środowisko naturalne przy jednoczesnym zagwarantowaniu mieszkańcom skutecznych i sprawnych usług komunalnych.

Gospodarka odpadami komunalnymi

Sprawy z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi rozwiązywane są wspólnie z innymi gminami (gmina Dzierżonów, Niemcza, Bielawa, Pieszyce i Piława Górna) w ramach Związku Gmin Powiatu Dzierżoniowskiego ZGPD-7.

Zgodnie z przyjętym statutem ZGPD-7 odpowiedzialny jest m.in. za odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych zlokalizowanych na terenie gmin członkowskich, podejmowanie uchwał związanych z gospodarowaniem odpadami komunalnymi, określanie stawek opłat dla mieszkańców oraz sprawozdawczość.

opis

Infografika:

- 27,3 mg/rok - masa odebranego zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (więcej o 3,23 mg/rok w porównaniu do 2022 roku),
- 1 tys. 647,34 mg/rok - masa odebranych odpadów budowlanych i rozbiórkowych (mniej o 533,37 mg/rok w porównaniu do 2022 roku),
- 34,09% - poziom przygotowanie do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych (o 8,98% więcej w porównaniu do 2022 roku),
- 24.273 - liczba mieszkańców Dzierżoniowa objętych miejskim systemem gospodarki odpadami (o 612 osób mniej niż w 2022 roku),
- 98 - liczba gniazd do selektywnej zbiórki odpadów (o jedno więcej w porównaniu do 2022 roku).

System odbioru odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych oparty jest na przepisach określonych w ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz uchwałach Zgromadzenia Związku Gmin Powiatu Dzierżoniowskiego ZGPD-7.

Na koniec grudnia 2023 r. w systemie odbioru odpadów znajdowało się 68.865 osób:

- miasto Dzierżoniów: 24.273 osób,
- gmina Bielawa: 22.686 osób,
- gmina Dzierżoniów: 7.006 osób,
- miasto i gmina Pieszyce: 6.742 osób,
- miasto Piława Górna: 4.377 osób,
- miasto i gmina Niemcza: 3.781 osób.

W ramach systemu gospodarki odpadami komunalnymi prowadzonego przez ZGPD-7 odpady komunalne kierowane są do Ekologicznego Centrum

Odzysku w Bielawie, które posiada instalację do przetwarzania odpadów komunalnych, w tym instalację do prowadzenia kompostowania bioodpadów. Podobnie jak w latach poprzednich, w ramach systemu odbioru odpadów komunalnych selektywna zbiórka odpadów prowadzona jest dwiema metodami: metodą workową i metodą pojemnikową.

Metoda workowa prowadzona jest w zwartej zabudowie jednorodzinnej i oparta jest na gromadzeniu w plastikowych workach szkła, makulatury, metali, tworzyw sztucznych i opakowań wielomateriałowych oraz bioodpadów w gniazdach segregacyjnych (w systemie dopuszczone jest także przydomowe kompostowanie). Posegregowane odpady odbierane są przez cały rok w pierwszy poniedziałek, wtorek i środę miesiąca (dzień zależy od lokalizacji nieruchomości), a dodatkowo w okresie od kwietnia do października opakowania z metali, tworzyw sztucznych i wielomateriałowe odbierane są w trzeci poniedziałek, wtorek i środę miesiąca. Harmonogramy odbioru odpadów zmieszanych i segregowanych znajdują się na stronie www.zgpd7.pl.

Na pozostałych terenach miasta obowiązuje metoda pojemnikowa oparta na gniazdach segregacyjnych, które wyposażone są w pojemniki do gromadzenia szkła, tworzyw sztucznych, papieru oraz bioodpadów.

opis

Infografika:

- 8 tys. 531,38 mg/rok - masa zmieszanych odpadów komunalnych odebranych z terenu Dzierżoniowa (o 553,23 mniej w porównaniu do 2022 roku),
- 797,21 mg/rok - masa wysegregowanych odpadów komunalnych takich jak papier i tektura (o 211,29 w porównaniu do 2022 roku),
- 670,78 mg/rok - masa wysegregowanych odpadów komunalnych, takich jak opakowania z metali, tworzyw sztucznych i odpadów

wielomateriałowych (o 1,32 mniej w porównaniu do 2022 roku),

- 421,32 mg/rok - masa wysegregowanych odpadów komunalnych, takich jak opakowania ze szkła (o 42,78 mniej w porównaniu do 2022 roku),
- 793,31 mg/rok - masa odebranych odpadów wielkogabarytowych (o 42,63 mniej w porównaniu do roku 2022).

Uzupełnieniem systemu gospodarowania odpadami komunalnymi jest punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK) oraz objazdowa zbiórka odpadów wielkogabarytowych.

PSZOK czynny jest 6 dni w tygodniu, od poniedziałku do soboty. Do punktu można dostarczyć bez dodatkowych opłat odpady komunalne z gospodarstw domowych, takie jak: meble oraz inne odpady wielkogabarytowe, odpady budowlano-remontowe (gruz bez zanieczyszczeń, płyty kartonowo-gipsowe, zużyty sprzęt elektryczny, odpady zielone (trawa, liście), przeterminowane leki, chemikalia i odpady niebezpieczne z gospodarstwa domowego (resztki farb, lakierów, klejów, rozpuszczalników, świetlówki i inne odpady zawierające rtęć, itp.), zużyte baterie i akumulatory, zużyte opony z pojazdów użytkowanych w gospodarstwie domowym oraz posegregowane odpady z papieru, szkła, metali, tworzyw sztucznych i wielomateriałowe.

Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK) znajduje się przy ul. Bielawskiej 15

W celu ułatwienia mieszkańcom pozbycia się odpadów wielkogabarytowych prowadzona jest objazdowa zbiórka odpadów wielkogabarytowych. Mieszkańcy mają możliwość 6 razy w roku przekazywać w ten sposób odpady wielkogabarytowe, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny oraz opony z pojazdów osobowych. Harmonogram odbioru znajduje się na stronie www.zgpd7.pl.

W 2023 r. łączna masa odebranych od mieszkańców odpadów wielkogabarytowych wyniosła 793,31 tony, w tym w ramach zbiórek objazdowych 258,9 ton.

Od lipca 2022 r. na terenie Dzierżoniowa prowadzona jest także pojemnikowa zbiórka elektroodpadów – pojemniki ustawione są na parkingu przy Sowiogórskim Centrum Komunikacyjnym, os. Różane 22 A – parking, ul. Piłsudskiego 18 – parking przy Biedronce. Pojemniki stanowią uzupełnienie systemu gospodarowania odpadami komunalnymi w zakresie elektroodpadów (w ramach gminnego systemu odebrano od mieszkańców w 2023 r. 27,30 tony elektroodpadów).

Za 2023 r. gminy/związki międzygminne były zobowiązane osiągnąć poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych (rozumiany jako stosunek masy odpadów komunalnych przygotowanych do ponownego użycia i poddanych recyklingowi do masy wytworzonych odpadów komunalnych) w wysokości 35%. W roku 2022 wartość ta była znacznie niższa i wynosiła 25%. W przypadku ZGPD-7 łączny poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów w 2023 r. wyniósł 38,77%.

Dane dotyczące gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Dzierżoniowa w 2023 r. (dotyczy nieruchomości zamieszkałych)

L.p.	wskaźnik
1	masa zmieszanych odpadów komunalnych odebranych z terenu Dzierżoniowa
2	masa wysegregowanych odpadów komunalnych: papier i tektura
3	masa wysegregowanych odpadów komunalnych: opakowania z metali, tworzyw sztucznych i wielomateriałowe
4	masa wysegregowanych odpadów komunalnych: opakowania ze szkła
5	masa odebranych odpadów wielkogabarytowych
6	masa odebranego zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego
7	masa odebranych odpadów budowlanych i rozbiórkowych

L.p.	wskaźnik
8	poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych
9	informacja o osiągniętym poziomie składowania odpadów komunalnych
10	liczba mieszkańców Dzierżoniowa objętych miejskim systemem gospodarki odpadami
11	liczba gniazd do selektywnej zbiórki

W celu wykonania obowiązku odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych ZGPD7 cyklicznie przeprowadza przetargi na świadczenie usług w tym zakresie. W 2023 r., podobnie jak w latach ubiegłych, usługa odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych realizowało konsorcjum składające się z dwóch lokalnych firm: Przedsiębiorstwa Komunalnego z Dzierżoniowa i ECO Ekologicznego Centrum Odzysku z Pieszyc.

Wysokość opłaty ponoszonej przez mieszkańców do końca lutego 2023 r. wynosiła 36 zł (stawka opłaty podwyższonej, jeżeli właściciel nieruchomości nie wypełnia obowiązku zbierania odpadów komunalnych w sposób selektywny, to 72 zł). Od marca 2023 r. wysokość opłaty ponoszonej przez mieszkańców wynosi 41 zł (stawka opłaty podwyższonej, jeżeli właściciel nieruchomości nie wypełnia obowiązku zbierania odpadów komunalnych w sposób selektywny, to 82 zł). Koszt usługi odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych z terenu Dzierżoniowa w 2023 r. wyniósł 11.068.472,87 zł.

Wyzwaniem dla gminnych systemów gospodarowania odpadami komunalnymi jest uzyskiwanie coraz wyższych poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych oraz rosnące ceny usług w obszarze gospodarowania odpadami komunalnymi.

Gospodarka wodno-ściekowa

Zaopatrzenie w wodę i odprowadzania ścieków, zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym, należy do zadań własnych gmin. W przypadku Dzierżoniowa zadanie dostarczania wody, odprowadzania

Ścieków i ich oczyszczanie zostało powierzone spółce komunalnej Wodociągi i Kanalizacja (WiK Sp. z o.o.).

Głównym źródłem wody pitnej jest woda z Jeziora Bystrzyckiego, po jej oczyszczeniu w stacji uzdatniania w Lubachowie woda grawitacyjnie spływa do Dzierżoniowa

WiK Sp. z o.o. jest spółką międzygminną, w której udziały oprócz naszej gminy posiadają także gminy Bielawa, Pieszyce, Niemca, Piława Górna i gmina Dzierżoniów. Sprawne funkcjonowanie systemu wodno-kanalizacyjnego i dostęp właścicieli nieruchomości do sieci wodno-kanalizacyjnych wymaga prowadzenia stałych prac modernizacyjnych i remontowych.

Po zakończeniu w 2016 r. pierwszego etapu międzygminnego projektu pn. „Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie gmin powiatu dzierżoniowskiego – etap I” (wartość całego projektu to ponad 104 mln zł, a poziom dofinansowywania z Funduszu Spójności wynosił 46,5 mln zł.) od 2017 r. do końca 2023 r. realizowany był drugi etap projektu. Jego wartość wyniosła ponad 53 mln zł (poziom dofinansowania 27,2 mln. zł).

Spółka WiK Sp. z o.o. poza zadaniami w ramach projektu w 2023 r. realizowała także inne zadania inwestycyjne z zakresu gospodarki wodno-ściekowej, takie jak:

- rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowych i kanalizacyjnych,
- opracowanie dokumentacji projektowej dotyczącej rozbudowy i modernizacji oczyszczalni ścieków w Dzierżoniowie,
- modernizacja stacji uzdatniania wody,
- modernizacja studni głębinowych,

- kontynuacja zadania związanego z budową instalacji fotowoltaicznych na obiektach WiK Sp. z o.o.

Głównymi elementami systemu gospodarki ściekowej na terenie Dzierżoniowa jest sieć kanalizacji sanitarnej i oczyszczalnia ścieków zlokalizowana przy ul. Brzegowej w Dzierżoniowie. Sieć kanalizacji sanitarnej w Dzierżoniowie obejmuje swoim zasięgiem większość terenów zamieszkałych z wyjątkiem ul. Wiejskiej (obszar ten ze względu na ukształtowanie terenu oraz bardzo rozproszoną zabudowę wyłączony jest z obszaru aglomeracji) oraz część ul. Podwalnej (tereny zabudowy usługowej i przemysłowej). Łączna długość sieci kanalizacji sanitarnej na koniec 2023 r. wyniosła 77,85 km. Dzięki tak rozbudowanej sieci kanalizacji sanitarnej liczba mieszkańców Dzierżoniowa korzystających z sieci kanalizacji sanitarnej przekracza 99%. Na terenie Dzierżoniowa występują nieliczne nieruchomości, które mimo funkcjonowania w pobliżu sieci kanalizacji sanitarnej dalej posiadają zbiorniki bezodpływowe lub przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Ścieki sanitarne z terenu Dzierżoniowa odprowadzane są do oczyszczalni ścieków przy ul. Brzegowej 144 w Dzierżoniowie, gdzie trafiają także ścieki z terenu Pieszyc i Bratoszowa. Średnia przepustowość oczyszczalni wynosi $7.500\text{m}^3/\text{dobę}$, maksymalna przepustowość $18.000\text{m}^3/\text{dobę}$. W 2023 r. łączna ilość ścieków dopływających i oczyszczonych na oczyszczalni w Dzierżoniowie wyniosła 2.131,92 tys. m^3 (w roku 2022 - 2.387,1 tys. m^3).

Zastosowana technologia oczyszczania umożliwia znaczącą redukcję zanieczyszczeń ścieków w zakresie BZT5, zawiesiny ogólnej, ChZT oraz redukcję biogenów, tj. zanieczyszczeń azotu i fosforu. Oczyszczalnia ścieków spełnia wymogi prawne określone w pozwoleniu wodnoprawnym.

Podmiotem odpowiedzialnym za dostarczanie wody dla mieszkańców Dzierżoniowa jest spółka Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o. Ilość wody dostarczonej w 2023 r. na teren Dzierżoniowa kształtowała się na podobnym, jak w latach poprzednich, poziomie i wyniosła 1.264.967,50 m^3 . Gospodarstwa domowe otrzymały 967.191,86 m^3 , przemysł 109.174,12 m^3 , pozostali 188.590,34 m^3 , na cele przeciwpożarowe przeznaczono 11,18 m^3 .

Ilość dostarczonej wody przez WiK sp. z o.o. na terenie Dzierżoniowa w latach 2018-2023

rok	2022
zużycie wody ogółem w tym (m ³):	1.291.154,55
gospodarstwa domowe (m ³)	973.933,68
przemysł (m ³)	115.746,46
pozostali (m ³)	201.377,01
p.poż (m ³)	97,4

Woda pitna dostarczana siecią wodociągową spełnia wymogi Rozporządzenia Ministra Zdrowia dotyczącego jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Zgodnie z obowiązującym prawem w celu monitorowania jakości wody zostały wyznaczone, w uzgodnieniu z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Dzierżoniowie (PPIS), stałe punkty czerpalne.

WiK Sp. z o.o. co roku opracowuje harmonogram pobierania próbek wody do badań, który zatwierdzany jest przez PPIS w Dzierżoniowie. Z przeprowadzonych badań wody, realizowanych według ustalonego harmonogramu, sporządzane jest sprawozdanie, które następnie jest przekazywane do PPIS w Dzierżoniowie. PPIS prowadzi bezpośredni nadzór nad jakością wody do spożycia.

Jakość wody dostarczanej do sieci wodociągowej kontrolowana jest na bieżąco także przez Laboratorium Badania Wody i Ścieków WiK Sp. z o.o. w Dzierżoniowie.

Badania wody dla PPIS w Dzierżoniowie są wykonywane w laboratoriach Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Kłodzku oraz Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej we Wrocławiu. W celu pełnej kontroli jakości wody punkty poboru próbek do badań zlokalizowane są w ujęciach wody surowej (ujęcia głębinowe, infiltracyjne i powierzchniowe), na stacjach uzdatniania wody, w miejscach wprowadzania wody do sieci wodociągowej

po uzdatnianiu, a także w różnych punktach sieci dystrybucyjnej.

Wodociąg publiczny Dzierżoniowa oparty jest na wodzie mieszanej powierzchniowo-wgłębnej (9 szt. ujęć głębinowych oraz 2 ujęcia powierzchniowe - jezioro Bystrzyckie w Zagórzcu Śląskim oraz strumienie górskie zlokalizowane w Górach Sowich). W 2023 r. PPIS w Dzierżoniowie pobrał do badania laboratoryjnego 14 próbek wody do analizy fizykochemicznej i mikrobiologicznej. Nie zakwestionowano żadnej próbki. Wodociąg Dzierżoniów ze względu na jakość dostarczanej wody oraz stan sanitarno-techniczny ujęć i urządzeń wodociągowych został oceniony jako dobry.

Polityka jakości badania wody przyjęta przez spółkę ma na celu zapewnienie wiarygodności i obiektywności wyników badań (laboratorium posiada certyfikat akredytacji laboratorium badawczego). Woda dostarczana mieszkańcom Dzierżoniowa spełnia wszystkie wymagania jakościowe nałożone przez przepisy prawne. Informacja na temat jakości wody zamieszczona jest na stronie internetowej spółki w zakładce „jakość wody” - <https://wik.dzierzoniow.pl/index.php/jakosc-wody/>

Ścieki deszczowe i roztopowe z terenu Dzierżoniowa odprowadzane są siecią kanalizacji deszczowej do wód powierzchniowych. Łączna długość sieci kanalizacji deszczowej na terenie Dzierżoniowa na koniec 2023 r. wynosiła 64,5 km. W celu jej prawidłowego funkcjonowania w 2023 r. wykonano czyszczenie wpustów deszczowych, przeprowadzono czyszczenie separatorów substancji ropopochodnych i wykonano czyszczenie wytypowanych odcinków kanalizacji deszczowej, w których zaobserwowano utrudnienia w odprowadzeniu wód opadowych i roztopowych). Awarie kanalizacji usuwane były na bieżąco. Ponadto wykonano prace konserwacyjne na pięciu odcinkach rowów odprowadzających wody opadowe o łącznej długości 1.290 m. Oczyszczono też odcinek 480 m potoku Słocina przy ul. Wesołej. W celu ograniczenia zagrożenia powodziowego w latach 2022-2023, w ramach porozumienia z Państwowym Gospodarstwem Wodnym Wody Polskie, został oczyszczony odcinek koryta rzeki Piława od Piławy Dolnej do ul. Staszica w Dzierżoniowie (łączna długość oczyszczonego koryta 1.400 m).

Jakość powietrza

Monitoring zanieczyszczenia powietrza w Dzierżoniowie prowadzony jest przez Inspekcję Ochrony Środowiska w ramach państwowego monitoringu środowiska. Pomiar dokonywany jest automatycznie w stacjonarnej stacji pomiarowej zlokalizowanej na terenie Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej przy ul. Piłsudskiego w Dzierżoniowie.

Do 2019 r. były mierzone tam poziomy dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, pyłu zawieszonego PM10. Obecnie mierzone są wyłącznie wartości pyłu zawieszonego PM10. Wyniki dostępne są na stronie internetowej www.air.wroclaw.pios.gov.pl.

Średnioroczna wartość zanieczyszczenia pyłem zawieszonym PM10 w 2023 r. wyniosła 18,1 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (dopuszczalna wartość 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$) i była niższa niż w roku 2022. Mimo nieprzekroczenia średniorocznej wartości zostały zanotowane przekroczenia 24-godzinnych stężeń (powyżej 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$). Liczba dni z przekroczeniami poziomu wyniosła 11 - przy wartości dopuszczalnej 35 dni - i była niższa o 12 dni niż w roku 2022 (23 dni). Zanotowana wartość w 2023 r. była najniższa w historii pomiarów.

Najwyższa zanotowana wartość 24-godzinnego stężenia pyłu zawieszonego PM10 wyniosła 89,4 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (1 grudnia 2023 r.). Najwięcej dni z przekroczeniami wartości dopuszczalnych 24-godzinnych PM10 były notowane w lutym i grudniu (styczeń 0 dni, luty 4 dni, marzec 2 dni, kwiecień-październik - 0 dni, listopad 1 dzień, grudzień 4 dni). Ponadnormatywny poziom 24-godzinnych stężeń pyłu zawieszonego PM10 występował w okresie grzewczym, co świadczy o bardzo dużym wpływie emisji z indywidualnych instalacji grzewczych na stężenia zanieczyszczeń w powietrzu atmosferycznym. Istotną rolę w poziomie notowanych wartości

zanieczyszczeń odgrywają także warunki meteorologiczne panujące w danym okresie na określonym obszarze, szczególnie pionowy rozkład temperatury.

Występowanie zjawiska inwersji termicznej (temperatura powietrza rośnie wraz z wysokością) wpływa na utrudnienie pionowego rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń, a tym samym kumulowanie się ich w przypowierzchniowej warstwie. Tego typu zjawiska występowały na terenie Dzierżoniowa. Innym czynnikiem meteorologicznym wpływającym na jakość powietrza jest prędkość wiatru. Jego brak lub niska prędkość sprzyjają zwiększeniu poziomu stężenia zanieczyszczeń.

Przekroczenia 24-godzinne pyłu PM 10 w latach 2015-2023:

- 2022 r. - 23 dni,
- 2023 r. - 11 dni.

Ograniczenie niskiej emisji było i jest jednym z głównych celów ochrony środowiska w Dzierżoniowie. Do najważniejszych działań w tym obszarze należy zaliczyć przedsięwzięcia związane z likwidacją starych pieców na paliwa stałe i montaż źródeł ciepła o niskiej emisji lub bezemisyjnych.

W 2023 r. na terenie Dzierżoniowa funkcjonowały programy umożliwiające dofinansowanie zmiany sposobu ogrzewania, tj. program „Ciepłe mieszkanie”, „Czyste powietrze”, miejski program dotyczący mieszkań komunalnych (zwolnienie z czynszu w przypadku zmiany sposobu ogrzewania) oraz program wspierający przedsiębiorców zmieniających źródła ogrzewania na ekologiczne, a także projekt partnerski „Koalicja na rzecz poprawy jakości powietrza Gmin Obszaru Ziemi Dzierżoniowsko-Kłodzko-Ząbkowickiej (ZKD)”. Ponadto zmianę sposobu ogrzewania realizowano także w ramach działań inwestycyjnych i remontowych prowadzonych przez DZBM Sp. z o.o. w mieszkaniach komunalnych.

W ramach wyżej opisanych przedsięwzięć w mieście ubyło 56 „kopciuchów”. Łączna powierzchnia budynków i lokali, w których nastąpiła zmiana sposobu ogrzewania, wyniosła 5.205 m². Najwięcej zadań dotyczyło zmiany sposobu ogrzewania z węglowego na ogrzewanie gazowe. Szacunkowa redukcja pyłów PM 10 wyniosła około 3,9 Mg/rok, pyłów PM 2,5 około 2,93 Mg/rok.

Do innych działań sprzyjających ograniczeniu niskiej emisji realizowanych w 2023 r. należy zaliczyć także:

- modernizacje i remonty dróg gminnych - oprócz zwiększenia bezpieczeństwa i płynności ruchu prace te ograniczają uciążliwości związane z transportem - zanieczyszczenie powietrza oraz hałas;
- sadzenie drzew i krzewów - w 2023 r. na terenie Dzierżoniowa były kontynuowane działania mające na celu zwiększenie liczby drzew i krzewów. Nowe nasadzenia wykonało miasto w ramach utrzymania zieleni miejskiej, a także inne podmioty w ramach działań promocyjnych oraz w ramach kompensacji przyrodniczych. Łącznie w 2023 r. posadzono 534 drzewa i 64 krzewy. W ostatnich czterech latach na terenie Dzierżoniowa zostały posadzone łącznie 2.085 drzewa. Dodatkowo były prowadzone nasadzenia roślin rabatowych i kwiatów jednorocznych na terenach zieleni miejskiej;
- rozbudowa i modernizacja sieci ciepłowniczej i podłączanie do niej nowych obiektów oraz modernizacja ciepłowni przy ul. Złotej w Dzierżoniowie - zadanie realizowane przez podmiot prywatny, ZEC Zakład Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.;
- kontrole nieruchomości w zakresie przestrzegania zakazu spalania odpadów oraz przestrzegania przepisów uchwały antysmogowej. Łącznie w 2023 r. Straż Miejska przeprowadziła 49 interwencji. W ich trakcie ujawniono 8 wykroczeń, udzielając 4 pouczeń oraz nakładając 4 mandaty karne.